

Miljöprogram 2022 - 2027

Tingsryd – "Där livet är hållbart"

Antagen av kommunfullmäktige 28 februari 2022

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Agenda 2030	5
Sveriges miljö kvalitetsmål	6
Regionala miljömål	7
Tingsryd – ”Där livet är hållbart”	8
Minskad klimatpåverkan.....	10
Energieffektivisering	10
Förnybar energi.....	10
Minskade utsläpp från transporter.....	10
Hållbara livsmedel	10
Hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi	10
Utbildning	10
Hållbara livsmiljöer.....	14
Minskad användning av miljö- och hälsofarliga ämnen	14
Minskad spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen	15
God bebyggd miljö.....	15
Friskt vatten	18
God status i sjöar och vattendrag	18
Hållbar och trygg vattenförsörjning	18
Biologisk mångfald	19
Bevara värdefull natur.....	19
Utveckla miljöer med hög biologisk mångfald.....	19
Bilaga 1 – Ansvarsfördelning inom kommunorganisationen	22

Inledning

Miljöprogrammets fokus ligger i den ekologiska aspekten av hållbarhetsbegreppetets tre delar; ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet, men förväntas även påverka den ekonomiska och sociala delen. Miljöprogrammet består av fyra fokusområden som alla har en övergripande målsättning samt mer tydliga mål som är kopplade till indikatorer.

Uppföljning av indikatorerna kommer göras årligen i ett så kallat miljöbokslut som sker i samband med det ekonomiska bokslutet. Målsättningen med miljöprogrammet är att kommunorganisationens arbete med hållbarhetsfrågor också ska inspirera näringsliv och boende i kommunen att ställa om och leva mer hållbart.

Genomförande och uppföljning

Hela Tingsryds kommunorganisation¹ har ett gemensamt ansvar för att de mål som ställs upp i miljöprogrammet uppfylls.

Samarbetet mellan nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag ska utvecklas så att arbetet sker på ett strategiskt och systematiskt sätt.

Varje nämnd och styrelse har ansvar för att uppfylla de delar av de övergripande miljömålen som berör den egna verksamheten. Varje förvaltning och bolag ska årligen redovisa vilka åtgärder/aktiviteter som genomförts enligt miljöprogrammet.

I samband med det ekonomiska bokslutet skall även ett miljöbokslut redovisas.

Revidering

Eftersom omvärlden ständigt förändras kan målen komma att behöva utvärderas och revideras av kommunfullmäktige för att fortfarande vara aktuella. Om det är mindre revideringar kan beslut om revidering tas i Centrala chefsgruppen. Till 2028 kommer ett nytt miljöprogram tas fram.

Miljömålen koppling till andra styrdokument

De lokala miljömålen är bland annat kopplade till styrdokumentet:

Agenda 2030

Sveriges miljö kvalitetsmål

Regionala miljömål

Energi- och klimatstrategi (2011)

Översiktsplan 2030 (2018)

Avfallsplanen 2020-2025 (2020)

¹ I denna rapport räknas de kommunala bolagen och stiftelser in i Tingsryds kommunorganisation.

Miljöpolicy för kommunen

Miljöpolicy är en del av miljöprogrammet och innehåller förhållningssätt, ambitioner och vägledning för kommunens nämnder, förvaltningar och helägda bolag. Alla delar av vår verksamhet ska drivas och utvecklas med stor hänsyn till de förutsättningar som miljön och de lokala och globala naturresurserna ger. Detta för att nuvarande och kommande generationer ska tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

Vi skapar ekologisk hållbar utveckling genom att:

- vi utbildar, engagerar och informerar våra medarbetare och förtroendevalda för att stärka miljömedvetandet i kommunorganisationen.
- vi bidrar till att de regionala miljömålen, Sveriges miljökvalitetsmål samt Agenda 2030 nås.
- Tingsryds kommun är ett gott föredöme för näringsliv och medborgare i kommunen.
- vi skapar möjligheter för invånare att leva ett hållbart liv.
- vårt samhällsbyggande ska utgå ifrån att marken, vattnet och den fysiska miljön används på ett resurssnålt och ekologiskt uthålligt sätt.
- vi involverar och uppmuntrar myndigheter, näringsliv, organisationer och kommuninvånare att bli mer miljömedvetna och handlingskraftiga i utvecklingen mot ett hållbart samhälle genom information, utbildning och samhällsplanering.

Alla delar av vår verksamhet ska drivas och utvecklas med stor hänsyn till de förutsättningar som miljön och de lokala och globala naturresurserna ger.

Agenda 2030

Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. De globala målen har i sin tur 169 delmål och drygt 230 globala indikatorer för hur arbetet ska genomföras och följas upp.

I Tingsryds kommun utgår miljöprogrammet från följande globala mål med koppling till den ekologiska hållbarheten:

- 3. God hälsa och välbefinnande.
- 6. Rent vatten och sanitet
- 7. Hållbar energi för alla.
- 11. Hållbara städer och samhällen.
- 12. Hållbar konsumtion och produktion.
- 13. Bekämpa klimatförändringarna.
- 15. Ekosystem och biologisk mångfald

De 17 globala målen

Sveriges miljö kvalitetsmål

Miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål samt ett antal etappmål inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling, luftföroreningar och klimat. Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den miljömässiga dimensionen av de globala hållbarhetsmålen.

De 16 nationella miljö kvalitetsmålen:

Regionala miljömål

De regionala miljömålen består av fyra temaområden som i sin tur består av mål och delmål.

De fyra temaområdena med mål:

Temaområde: Landskap

- Livgivande vatten med god vattenkvalitet
- Hållbart jordbrukslandskap
- Öka landskapets vattenhållande förmåga
- Hållbart skogslandskap

Temaområde: Livsmiljö

- God luftkvalitet
- Giftfria kretslopp
- Hållbar samhällsplanering

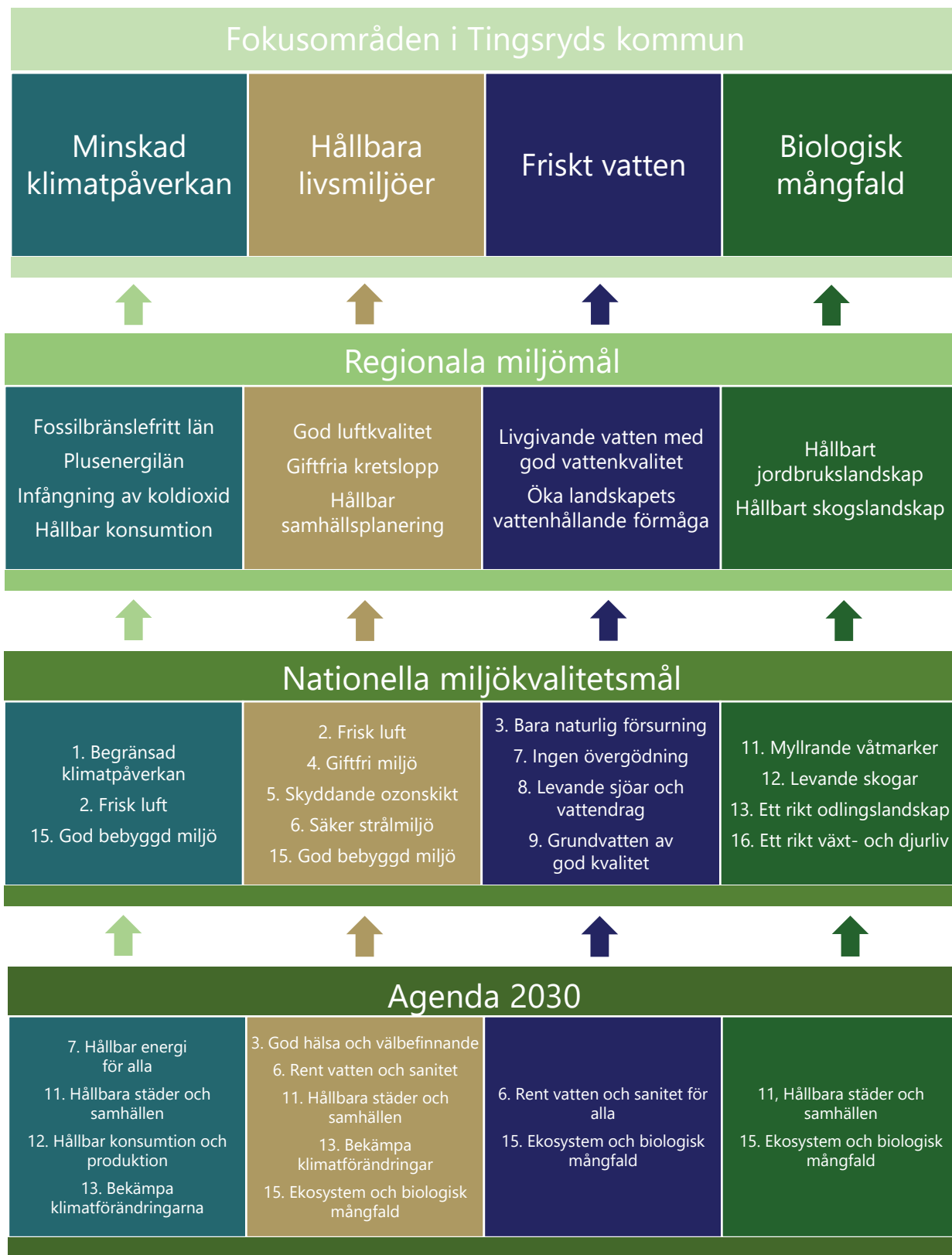
Temaområde: Klimat och energi

- Fossilbränslefritt län
- Plusenergilän
- Infångning av koldioxid

Temaområde: Konsumtion

- Hållbar konsumtion

Tingsryd – "Där livet är hållbart"

DÄR
LIVET ÄR
HÄRLIGT

Minskad klimatpåverkan

Tingsryds kommuns ska arbeta för att minska kommunens klimatpåverkan samt bidra till att internationella, nationella och regionala mål uppfylls.

Prioriterade områden

Energieffektivisering

Energianvändningen ska minska från bostäder och lokaler i Tingsryds kommunorganisation, vilket kan göras genom energieffektivisering av befintliga byggnader. Vid om- och nybyggnationer ska byggnaderna ha så låg klimatpåverkan som möjligt ur ett livscykelperspektiv (LCA) samt livscykelkostnad (LCC).

Förnybar energi

Kommunorganisationen ska endast använda förnybar energi och elproduktionen från exempelvis solceller, vindkraft och vätgas ska öka. Kommunen ska även utvärdera infångning av koldioxid samt bidra till att det regionala målet om att Kronoberg ska bli ett plusenergilän uppfylls.

Minskade utsläpp från transporter

I kommunorganisationen ska alla fordon och arbetsredskap drivas med fossiloberoende bränslen som exempelvis el, biogas, vätgas eller HVO år 2027. Kommunen ska underlätta för invånare och företag att ställa om till

hållbara transporter genom tankställen med förnybara fordonsbränslen, laddningsmöjligheter och tillgång till kollektivtrafik.

Hållbara livsmedel

Vid upphandling och tillagning av måltider inom kommunala verksamheter ska klimatsmart, närproducerade och näringsriktiga råvaror/produkter prioriteras. Matsvinnet inom den kommunala organisationen ska minska.

Hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi

Genom att ställa krav på hållbarhet vid upphandling kan Tingsryds kommun stimulera marknaden att erbjuda och utveckla mer miljöanpassade varor, produkter och tjänster. Att upphandla enligt LCC bidrar också till en hållbar konsumtion vilket i sin tur leder till minskat avfall.

Utbildning

Invånare ska ha god kunskap om Agenda 2030 och därför ska informationsinsatser genomföras.

Tingsryds kommuns ska arbeta för att minska kommunens klimatpåverkan samt bidra till att internationella, nationella och regionala mål uppfylls.

Mål

Minskade växthusgasutsläpp

1. Växthusgasutsläppen till luft ska minska i hela Tingsryds kommun med minst 8 procent per år till 2027.

Indikatorer: 1. Växthusgasutsläpp till luft (CO₂-ekv per invånare), referenspunkt år 2019 är 5,87 ton CO₂-ekv per invånare.

2. Växthusgasutsläpp från industrin (ton per invånare), referenspunkt år 2019 är 0,23 ton CO₂-ekv per invånare.

3. Växthusgasutsläpp övriga sektorer (ton per invånare), referenspunkt år 2019 är 5,24 ton CO₂-ekv per invånare.

Förnybar energi

2. Produktionen av förnyelsebar energi ska öka i geografiska Tingsryd till minst 250 000 MWh till 2027.

- Indikator: Energiproduktion inom det geografiska området, referenspunkt år 2019 är 37 665 MWh.

3. 100 procent förnybar energi i kommunala lokaler och bostäder 2023.

- Indikator: Andel förnybar energi i kommunala lokaler, referenspunkt år 2020 är 100 procent för lokaler samt 100 procent för bostäder.

4. År 2027 ska Tingsryds kommun äga anläggningar för solenergi med en totalt installerad effekt på minst 1000 kW.

- Indikator: Installerad effekt för solenergi, referenspunkt år 2020 är 100kW.

5. Kommunorganisationen ska tillsammans med privata aktörer utreda förutsättningarna för vätgasproduktion och infångning av koldioxid i Tingsryds kommun.

Energieffektivisering

6. Minska energianvändning i kommunala lokaler och bostäder med minst 30 procent till 2027 jämfört med 2006.
- Indikator: Total energianvändning i kommunala lokaler och bostäder, referenspunkter för kommunala lokaler² år 2006 är 131,9 kWh/m² respektive 71,9 kWh/m² för bostäder³.
7. Vid samtliga nybyggnationer, större ombyggnationer och renoveringar av kommunägda lokaler och bostäder ska livscykelkostnadsanalyser göras för att minska miljöpåverkan.

Minskade utsläpp från transporter

8. Kommunorganisationens fordonswflotta ska vara fossiloberoende 2027.
- Indikator: Andel fossiloberoende fordon, referenspunkt år 2020 är 2,4 procent.
9. Andelen fossiloberoende fordon i geografiska Tingsryd ska öka till minst 30 procent till 2027.
- Indikator: Andel fossiloberoende fordon av totalt antal fordon i geografiska Tingsryd, referenspunkt år 2020 är 12,1 procent.
10. Energi och koldioxidutsläpp för tjänsteresor⁴ inom kommunorganisationen ska minska med minst 10 procent till 2027.
- Indikatorer: 1. Energi för tjänsteresor (kWh/årsarbetare), referenspunkt år 2020 är 848,6 kWh per årsarbetare⁵.
2. Koldioxidutsläpp från tjänsteresor (ton/årsarbetare), referenspunkt år 2020 är 0,154 ton CO₂-utsläpp per årsarbetare.
11. Andelen förnyelsebara drivmedel i kollektivtrafiken ska vara 100 procent.
- Indikator: Andel förnybara bränslen i kollektivtrafiken (procent), referenspunkt 2020 är 100 procent.

Hållbara livsmedel

12. Klimatpåverkan från inköpta livsmedel inom kommunorganisationen ska årligen minska med 0,2 procent.
- Indikator: kg CO₂-ekv per kg inköpta livsmedel, referenspunkt för år 2021 är 1,5 kg CO₂-ekv per kg inköpta livsmedel.
13. Matsvinnet i den kommunala organisationen ska minska med minst 55 procent till 2027 jämfört med 2020.
- Indikator: Matsvinn (gram per matgäst), referenspunkt år 2020 för hela kommunen är 75 gram per matgäst
14. Andelen ekologiska livsmedel i kommunens egen verksamhet ska vara minst 50 procent till 2027.
- Indikator: Andel ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, referenspunkt år 2021 är 32 procent.

² Total bruttoarea (BTA) år 2006 var 93 776m².

³ Total biarea (BIA) år 2006 var 29 962m².

⁴ Alla resor som sker under arbetstid med personbil (både privat och tjänstebil) samt med lätt lastbil.

⁵ Då bränsletyp inte rapporteras in vid tjänsteresor med privat bil har det antagits att 50 procent kör på bensin samt att 50 procent kör på diesel.

15. Andelen närproducerade⁶ livsmedel i kommunens egen verksamhet ska öka till 2027.

- Indikator: Andel närproducerade livsmedel i kommunens verksamhet, referenspunkt för år 2021 saknas.

Hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi

16. Andelen kommunalt avfall som materialåtervinns eller förbereds för återanvändning ska öka till 55% senast år 2025.

- Indikator: Andel kommunalt avfall som materialåtervinns eller förbereds för återanvändning, referenspunkt år 2021 är 32,71 procent.

17. Kommunen ska senast år 2023 ha ett systematiskt arbete för uppföljning av efterlevnad av miljömässiga och sociala krav som ställts vid upphandling, till exempel genom revision eller stickprov minst en gång under respektive avtalsperiod.

18. Kommunen ska arbeta för att starta minst ett projekt eller en verksamhet som främjar cirkulär ekonomi eller industriell symbios senast år 2023.

Utbildning

19. Det ska finnas minst 10 procent miljöcertifierade skolor (Grön flagg, Utmärkelsen skola för hållbar utveckling, ISO14001 eller EMAS) i kommunen till 2027.

- Indikator: Andel miljöcertifierade förskolor och skolor, referenspunkt år 2020 är 0 procent.

Övergripande klimatmål

20. Tingsryds kommun ska ta fram en klimatanpassningsplan senast år 2023.

21. Tingsryds kommun ska ta fram en koldioxidbudget senast år 2024.

Invånare ska ha god kunskap om Agenda 2030 och därför ska informationsinsatser genomföras.

⁶ Närproducerade livsmedel definieras som producerat i Sverige.

Hållbara livsmiljöer

I Tingsryds kommun ska det vara lätt att ha en hälsosam livsstil och ingen ska exponeras för skadliga ämnen.

Prioriterade områden

Minskad användning av miljö- och hälsofarliga ämnen

Kommunen ska aktivt arbeta för att minska befolkningens exponering för skadliga ämnen. Användningen av miljö-och hälsofarliga kemikalier ska minska och farliga ämnen ska fasas ut. Särskilt fokus ska läggas på att minska

barn och ungas exponering för miljögifter genom att verka för en giftfri förskola.

Minskad spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen

För att minska spridning av miljö- och hälsofarliga föroreningar ska hårdgjorda ytor undvikas alternativt förebyggande åtgärder göras för att minska dagvattenvolymen. Genom ett aktivt uppströmsarbete ska flödet av farliga kemikalier och föroreningar stoppas vid källan så att ämnena inte når reningsverket. På så vis möjliggörs att växtnäringsämnena i slammet kan återföras till åkermarken. Vi ska bidra till att skyddszoner längs våra vattendrag upprättas/bibehålls.

God bebyggd miljö

I Tingsryds kommun ska det vara lätt att leva hållbart. Det ska finnas tillgång till gång- och cykelvägar inom och mellan tätorterna och kommunen ska främja fysisk aktivitet för alla invånare, oavsett ålder. Genom att styra om biltrafiken till cykel-, gång och kollektivresande kan även bullernivån minska. I nära anslutning till bostäder ska det finnas grönytor så att alla som vill kan vistas utomhus i hälsosamma och inspirerande miljöer och de kulturhistoriska värdena ska bevaras och utvecklas.

Mål

Minskad spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen

22. Kommunens utsläpp (årsmedelvärde) till luft av partiklar, kvävedioxider och bensen ska minska årligen och ligga väl under riktvärdet för miljömålet frisk luft.

Riktvärden: kvävedioxid $20\mu\text{g}/\text{m}^3$, bensen $1\mu\text{g}/\text{m}^3$, PM_{2,5} $10\mu\text{g}/\text{m}^3$ och PM₁₀ $15\mu\text{g}/\text{m}^3$
- Referenspunkt år 2018: kvävedioxid $6,5\mu\text{g}/\text{m}^3$, bensen $0,62$ och $0,58\mu\text{g}/\text{m}^3$ vid fastigheten Tingsryd Nunnan 1 respektive Tingsryd Örjan 19, PM_{2,5} $9,5\mu\text{g}/\text{m}^3$ och PM₁₀ $13\mu\text{g}/\text{m}^3$.

23. Mängden tungmetaller (bly, kvicksilver och kadmium) i avloppsslammet i kommunala reningsverk ska minska, samt ligga 50 procent under gällande rekommendationer och gränsvärden.

Gränsvärden: Bly $100\text{mg}/\text{kg TS}$, kvicksilver $2,5\text{mg}/\text{kg TS}$, kadmium $2\text{mg}/\text{kg TS}$.
- Indikator: Tungmetallhalter (bly, kadmium, kvicksilver) i avloppsslam ($\text{mg}/\text{kg TS}$), referenspunkt år 2020: bly $9,4\text{mg}/\text{kg TS}$, kvicksilver $0,33\text{mg}/\text{kg TS}$, kadmium $0,55\text{mg}/\text{kg TS}$.

Minskad användning av miljö- och hälsofarliga ämnen

24. Samtliga förskolor i kommunen ska anses som giftfria år 2027.

- Indikator: Andel giftfria förskolor (%), referenspunkt år 2020 är 0 procent.

25. I de fall det finns engångsartiklar som är fossilfria och nedbrytningsbara ska de företrädesvis användas förutsatt att de lever upp till samma kvalitetskrav och inte medför en icke obetydande kostnadsökning.

- Indikator: Förvaltningar och nämnder ska årligen redovisa hur många artiklar som har bytts ut.

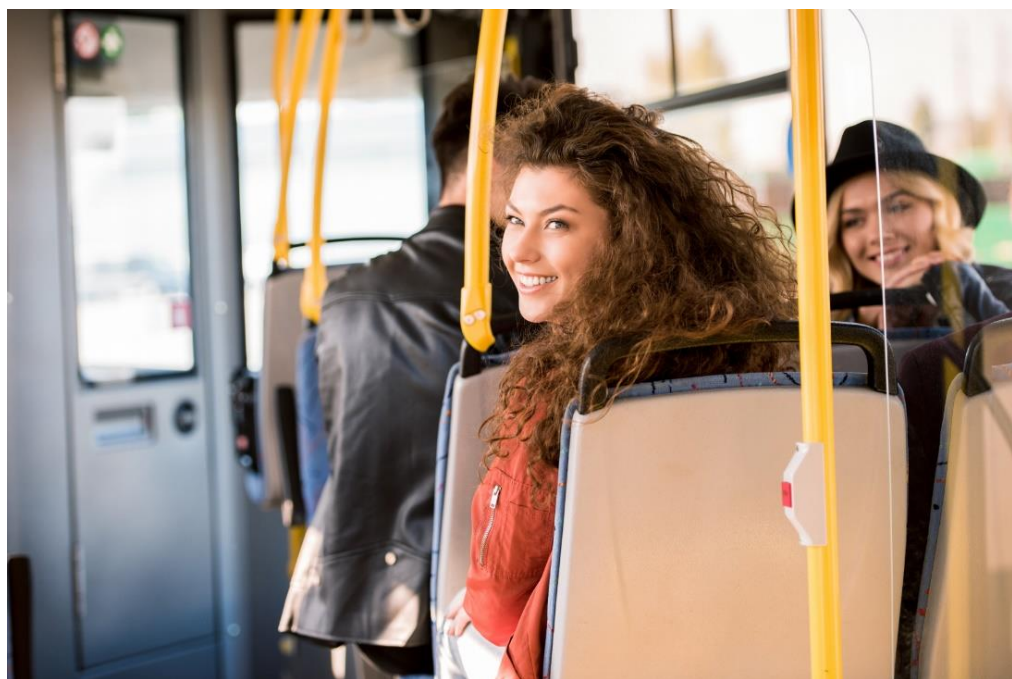
God bebyggd miljö

26. Kommunen ska verka för att andelen resor med kollektivtrafiken ska öka.

- Indikator: Antal resor med kollektivtrafik per invånare, referenspunkt för år 2019 är 33 resor per invånare⁷.

27. Tingsryds kommun ska ta fram en grönstrukturplan senast år 2025.

I Tingsryds kommun ska det vara lätt att ha en hälsosam livsstil och ingen ska exponeras för skadliga ämnen.

⁷ Värdet baseras på antal påstigande för de busslinjer som passerar genom Tingsryds kommun och inkluderar därför även en del påstigningar som inte görs i kommunen (till exempel resor mellan Ronneby och Växjö). Detta medför att det egentliga värdet är något lägre.

Friskt vatten

Vattnet i Tingsryds kommun ska ha god ekologisk och kemisk status, vara skyddat och brukas på ett hållbart sätt.

Prioriterade områden

God status i sjöar och vattendrag

Ett långsiktigt arbete ska genomföras för att samtliga vatten i kommunen ska uppnå god ekologisk och kemisk status. Ett sätt att förbättra statusen är att anlägga fler våtmarker samt skyddszoner utmed vattendragen. Ett annat sätt är att skapa fria vandringsvägar för fisk och andra vattenlevande organismer i våra vattendrag. Det behövs även en god samverkan med andra berörda kommuner och instanser för att förbättra vattenstatusen.

Hållbar och trygg vattenförsörjning

Tingsryds kommun har stor tillgång till vatten genom många sjöar och vattendrag. Det är av största vikt att skydda dricksvattnet och övriga vattentillgångar. Samtliga allmänna vattentäkter ska ha vattenskyddsområden med uppdaterade skyddsföreskrifter.

Mål

God status i sjöar och vattendrag

28. Samtliga sjöar och vattendrag ska ha god ekologisk status när det gäller vattenkvalitet år 2027.

- Indikator: Antal sjöar och vattendrag med god ekologisk status (%), referenspunkt förvaltningscykel 3 (2017-2021)⁸: God status 21%, måttlig status 64%, otillfredsställande status 1%, dålig ekologisk status 3%, data saknas 11%.

29. Samtliga sjöar och vattendrag ska ha god kemisk status när det gäller vattenkvalitet år 2027⁹.

- Indikator: Antal sjöar och vattendrag med god kemisk status (%), referenspunkt förvaltningscykel 3 (2017-2021)⁸: God status 11%, uppnår ej god status 65%.

Hållbar och trygg vattenförsörjning

30. Vattenskyddsområden med uppdaterade skyddsbestämmelser ska finnas för alla allmänna vattentäkter senast 2027.

- Indikator: Andel allmänna vattentäkter med uppdaterade skyddsbestämmelser (%), referenspunkt för 2020 är 28,5 procent.

31. Tingsryds kommun ska genomföra informationsinsatser till allmänheten och företag om hur och när vatten ska och kan sparas.

Vattnet i Tingsryds kommun ska ha god ekologisk och kemisk status, vara skyddat och brukas på ett hållbart sätt.

⁸ EU:s vattendirektiv

⁹ Vid analys av god kemisk status tas inte kvicksilver eller polybromerade difenyletrar (PBDE) med i analysen. Detta då gränsvärdet överskrids i alla Sveriges ytvattenförekomster på grund av atmosfärisk deposition.

Biologisk mångfald

I Tingsryds kommun bevaras och skyddas värdefull natur. Biologisk mångfald gynnas och skogsbruket är hållbart.

Prioriterade områden

Bevara värdefull natur

Värdefulla naturmiljöer ska bevaras genom ett långsiktigt skydd och skötas på sådant sätt att naturvärdena utvecklas. Vid tillstånd, lov och upprättande av planer tas stor hänsyn till att bevara värdefull natur. Kommunen ska arbeta för att ta bort invasiva arter på kommunägd mark samt informera vad allmänheten ska tänka på vid invasiva arter på privat mark.

Utveckla miljöer med hög biologisk mångfald

För att stärka den biologiska mångfalden ska vi se till att miljöer med höga värden restaureras och återskapas i skogs- och odlingslandskap men också i sjöar och vattendrag. Den tätortsnära naturen ska planeras och utvecklas så att den biologiska mångfalden gynnas.

Mål

Bevara värdefull natur

32. Andelen skyddad natur¹⁰ i geografiska Tingsryd ska öka genom att identifiera och skydda värdefulla områden.
- Indikator: Andel skyddad natur, referenspunkt år 2020 är 2,9 procent.
33. All kommunägd skogsmark ska vara miljöcertifierad (FSC).
- Indikator: Andel miljöcertifierad kommunägd skogsmark (%), referenspunkt år 2020 är 100 procent.
34. Andelen ekologisk odling inom geografiska Tingsryd ska vara minst 15 procent 2027.
- Indikator: Andel ekologisk odling, referenspunkt år 2020 är 13%.
35. Tingsryds kommun ska aktivt arbeta för att minska förekomsten av invasiva arter samt informera och utbilda allmänheten.

Utveckla miljöer med hög biologisk mångfald

36. Lämna ytor i kommunen oklippta till förmån av pollinerare.
37. Senast år 2023 ska det finnas minst ett biparadis i kommunen.
38. Tingsryds kommun ska årligen ha minst ett löpande projekt inom lokala naturvårdssatsningar (LONA) eller lokala vattenvårdsprojekt (LOVA).
39. Lämpliga obebyggda kommunägda tomter ska sås med blommor som gynnar pollinering. Projektet ska starta senast under 2023.
- Indikator: Andel obebyggda kommunägda tomter som såtts med blommor, referenspunkt för år 2020 är 0 procent.
40. Vid nedhuggning av träd i kommunägd tätortsnära skog ska det, om möjligt, lämnas kvar död ved på platsen.
41. Varje år ska det sättas upp minst 10 holkar (exempelvis fågelholkar, fladdermusholkar, mulmholkar) eller insektshotell på följande orter i kommunen: Fridafors, Konga, Linneryd, Ryd, Rävemåla, Tingsryd, Urshult och Väckelsång.
- Indikator: Hur många holkar och insektshotell har satts upp i respektive ort (antal), referenspunkt för år 2020 saknas.

¹⁰ Med skyddad natur avses område inom nationalpark, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområde.

DÄR
LIVET ÄR
HÄRLIGT

Bilaga 1 – Ansvarsfördelning inom kommunorganisationen

Minskad klimatpåverkan		
	Mål	Ansvarig
1.	Växthusgasutsläppen till luft ska minska i hela Tingsryds kommun med minst 8 procent per år till 2027. <i>Indikatorer:</i> 1. Växthusgasutsläpp till luft (CO ₂ -ekv per invånare), referenspunkt år 2019 är 5,87 ton CO ₂ -ekv per invånare. 2. Växthusgasutsläpp från industrin (ton per invånare), referenspunkt år 2019 är 0,23 ton CO ₂ -ekv per invånare. 3. Växthusgasutsläpp övriga sektorer (ton per invånare), referenspunkt år 2019 är 5,24 ton CO ₂ -ekv per invånare.	Bildningsnämnden, Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnadsnämnden, Stiftelsen Tingsrydsbostäder, Tingsrydsbostäder AB, Tingsryds Industristiftelse, Tingsryds Energi AB, Tingsryds Utveckling och Fastighets AB, Vård- och omsorgsnämnden
2.	Produktionen av förnyelsebar energi ska öka i geografiska Tingsryd till minst 250 000 MWh till 2027. - Indikator: Energiproduktion inom det geografiska området, referenspunkt år 2019 är 37 665 MWh.	Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnadsnämnden, Stiftelsen Tingsrydsbostäder, Tingsrydsbostäder AB, Tingsryds Industristiftelse, Tingsryds Energi AB, Tingsryds Utveckling och Fastighets AB
3.	100 procent förnybar energi i kommunala lokaler och bostäder 2023. - Indikator: Andel förnybar energi i kommunala lokaler, referenspunkt år 2020 är 100 procent för lokaler samt 100 procent för bostäder.	Kommunstyrelsen, Stiftelsen Tingsrydsbostäder, Tingsrydsbostäder AB, Tingsryds Industristiftelse, Tingsryds Utveckling och Fastighets AB
4.	År 2027 ska Tingsryds kommun äga anläggningar för solenergi med en totalt installerad effekt på minst 1000 kW. - Indikator: Installerad effekt för solenergi, referenspunkt år 2020 är 100kW.	Kommunstyrelsen, Stiftelsen Tingsrydsbostäder, Tingsryds Energi AB, Tingsrydsbostäder AB, Tingsryd Industristiftelse. Tingsryds Utveckling och Fastighets AB
5.	Kommunorganisationen ska tillsammans med privata aktörer utreda förutsättningarna för vätgasproduktion och infångning av koldioxid i Tingsryds kommun.	Kommunstyrelsen, Tingsryds Energi AB,
6.	Minska energianvändning i kommunala lokaler och bostäder med minst 30 procent till 2027 jämfört med 2006. - Indikator: Total energianvändning i kommunala lokaler och bostäder, referenspunkter för kommunala lokaler ¹¹	Kommunstyrelsen, Stiftelsen Tingsrydsbostäder, Tingsrydsbostäder AB, Tingsryds Industristiftelse,

¹¹ Total bruttoarea (BTA) år 2006 var 93 776m².

	år 2006 är 131,9kWh/m ² respektive 71,9 kWh/m ² för bostäder ¹² .	Tingsryds Utveckling och Fastighets AB
7.	Vid samtliga nybyggnationer, större ombyggnationer och renoveringar av kommunägda lokaler och bostäder ska livscykelkostnadsanalyser göras för att minska miljöpåverkan.	Kommunstyrelsen, Stiftelsen Tingsrydsbostäder, Tingsrydsbostäder AB, Tingsryds Industristiftelse, Tingsryds Energi AB, Tingsryds Utveckling och Fastighets AB
8.	Kommunorganisationens fordonsflotta ska vara fossiloberoende 2027. - Indikator: Andel fossiloberoende fordon, referenspunkt år 2020 är 2,4 procent.	Bildningsnämnden, Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnadsnämnden, Stiftelsen Tingsrydsbostäder, Tingsrydsbostäder AB, Tingsryds Industristiftelse, Tingsryds Energi AB, Tingsryds Utveckling och Fastighets AB, Vård- och omsorgsnämnden
9.	Andelen fossiloberoende fordon i geografiska Tingsryd ska öka till minst 30 procent till 2027. - Indikator: Andel fossiloberoende fordon av totalt antal bilar i geografiska Tingsryd, referenspunkt år 2020 är 12,1 procent.	Bildningsnämnden, Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnadsnämnden, Stiftelsen Tingsrydsbostäder, Tingsrydsbostäder AB, Tingsryds Industristiftelse, Tingsryds Energi AB, Tingsryds Utveckling och Fastighets AB, Vård- och omsorgsnämnden
10.	Energi och koldioxidutsläpp för tjänsteresor ¹³ inom kommunorganisationen ska minska med minst 10 procent till 2027. - Indikatorer: 1. Energi för tjänsteresor (kWh/årsarbetare), referenspunkt år 2020 är 848,6 kWh per årsarbetare ¹⁴ . 2. Koldioxidutsläpp från tjänsteresor (ton/årsarbetare), referenspunkt år 2020 är 0,154 ton CO ₂ -utsläpp per årsarbetare.	Bildningsnämnden, Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnadsnämnden, Stiftelsen Tingsrydsbostäder, Tingsrydsbostäder AB, Tingsryds Industristiftelse, Tingsryds Energi AB, Tingsryds Utveckling och Fastighets AB, Vård- och omsorgsnämnden
11.	Andelen förnyelsebara drivmedel i kollektivtrafiken ska vara 100 procent. - Indikator: Andel förnybara bränslen i kollektivtrafiken (procent), referenspunkt 2020 är 100 procent.	Region Kronoberg, Kommunstyrelsen
12.	Klimatpåverkan från inköpta livsmedel inom kommunorganisationen ska årligen minska med 0,2 procent.	Kommunstyrelsen

¹² Total biarea (BIA) år 2006 var 29 962m².

¹³ Alla resor som sker under arbetstid med personbil (både privat och tjänstebil) samt med lätt lastbil.

¹⁴ Då bränsletyp inte rapporteras in vid tjänsteresor med privat bil har det antagits att 50 procent kör på bensin samt att 50 procent kör på diesel.

	- Indikator: kg CO ₂ -ekv per kg inköpta livsmedel, referenspunkt för år 2021 är 1,5 kg CO ₂ -ekv per kg inköpta livsmedel.	
13.	Matsvinnet i den kommunala organisationen ska minska med minst 55 procent till 2027 jämfört med 2020. - Indikator: Matsvinn (gram per matgäst), referenspunkt år 2020 för hela kommunen är 75 gram per matgäst	Kommunstyrelsen
14.	Andelen ekologiska livsmedel i kommunens egen verksamhet ska vara minst 50 procent till 2027. - Indikator: Andel ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, referenspunkt år 2021 är 32 procent.	Kommunstyrelsen
15.	Andelen närproducerade ¹⁵ livsmedel i kommunens egen verksamhet ska öka till 2027. - Indikator: Andel närproducerade livsmedel i kommunens verksamhet, referenspunkt för år 2021 saknas.	Kommunstyrelsen
16.	Andelen kommunalt avfall som materialåtervinns eller förbereds för återanvändning ska öka till 55% senast år 2025. - Indikator: Andel kommunalt avfall som materialåtervinns eller förbereds för återanvändning, referenspunkt år 2021 är 32,71 procent.	Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnadsnämnden
17.	Kommunen ska senast år 2023 ha ett systematiskt arbete för uppföljning av efterlevnad av miljömässiga och sociala krav som ställts vid upphandling, till exempel genom revision eller stickprov minst en gång under respektive avtalsperiod.	Kommunstyrelsen
18.	Kommunen ska arbeta för att starta minst ett projekt eller en verksamhet som främjar cirkulär ekonomi eller industriell symbios senast år 2023.	Kommunstyrelsen
19.	Det ska finnas minst 10 procent miljöcertifierade skolor (Grön flagg, Utmärkelsen skola för hållbar utveckling, ISO14001 eller EMAS) i kommunen till 2027. - Indikator: Andel miljöcertifierade förskolor och skolor, referenspunkt år 2020 är 0 procent.	Bildningsnämnden
20.	Tingsryds kommun ska ta fram en klimatanpassningsplan senast år 2023.	Kommunstyrelsen
21.	Tingsryds kommun ska ta fram en koldioxidbudget senast år 2024.	Kommunstyrelsen
Hållbara livsmiljöer		
Mål		Ansvarig
22.	Kommunens utsläpp (årsmedelvärde) till luft av partiklar, kvävedioxider och bensen ska minska årligen och ligga väl under riktvärdet för miljömålet frisk luft. Riktvärden: kvävedioxid 20µg/m ³ , bensen 1µg/m ³ , PM _{2,5} 10µg/m ³ och PM ₁₀ 15µg/m ³ - Referenspunkt år 2018: kvävedioxid 6,5µg/m ³ , bensen 0,62 och 0,58µg/m ³ vid fastigheten Tingsryd Nunnan 1	Miljö- och byggnadsnämnden

¹⁵ Närproducerade livsmedel definieras som producerat i Sverige.

	<i>respektive Tingsryd Örjan 19, PM_{2,5} 9,5µg/m³ och PM₁₀ 13µg/m³.</i>	
23.	Mängden tungmetaller (bly, kvicksilver och kadmium) i avloppsslammet i kommunala reningsverk ska minska, samt ligga 50 procent under gällande rekommendationer och gränsvärden. Gränsvärden: Bly 100mg/kg TS, kvicksilver 2,5mg/kg TS, kadmium 2mg/kg TS. - Indikator: Tungmetallhalter (bly, kadmium, kvicksilver) i avloppsslam (mg/kg TS), referenspunkt år 2020: bly 9,4mg/kg TS, kvicksilver 0,33mg/kg TS, kadmium 0,55mg/kg TS.	Kommunstyrelsen
24.	Samtliga förskolor i kommunen ska anses som giftfria år 2027. - Indikator: Andel giftfria förskolor (%), referenspunkt år 2020 är 0 procent.	Bildningsnämnden, Kommunstyrelsen
25.	I de fall det finns engångsartiklar som är fossilfria och nedbrytningsbara ska de företrädesvis användas förutsatt att de lever upp till samma kvalitetskrav och inte medför en icke obetydande kostnadsökning. - Indikator: Förvaltningar och nämnder ska årligen redovisa hur många artiklar som har bytts ut.	Bildningsnämnden, Kommunstyrelsen, Vård- och omsorgsnämnden,
26.	Kommunen ska verka för att andelen resor med kollektivtrafiken ska öka. - Indikator: Antal resor med kollektivtrafik per invånare, referenspunkt för år 2019 är 33 resor per invånare ¹⁶ .	Kommunstyrelsen
27.	Ta fram en grönstrukturplan senast år 2025.	Kommunstyrelsen Miljö- och byggnadsnämnden
Friskt vatten		
	Mål	Ansvarig
28.	Samtliga sjöar och vattendrag ska ha god ekologisk status när det gäller vattenkvalitet år 2027. - Indikator: Antal sjöar och vattendrag med god ekologisk status (%), referenspunkt förvaltningscykel 3 (2017-2021) ¹⁷ : God status 21%, måttlig status 64%, otillfredsställande status 1%, dålig ekologisk status 3%, data saknas 11%.	Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnadsnämnden
29.	Samtliga sjöar och vattendrag ska ha god kemisk status när det gäller vattenkvalitet år 2027 ¹⁸ . - Indikator: Antal sjöar och vattendrag med god kemisk status (%), referenspunkt förvaltningscykel 3 (2017-2021) ¹⁸ : God status 11%, uppnår ej god status 65%.	Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnadsnämnden
30.	Vattenskyddsområden med uppdaterade skyddsbestämmelser ska finnas för alla allmänna vattentäkter senast 2027.	Kommunstyrelsen

¹⁶ Värdet baseras på antal påstigande för de busslinjer som passerar genom Tingsryds kommun och inkluderar därför även en del påstigningar som inte görs i kommunen (till exempel resor mellan Ronneby och Växjö). Detta medför att det egentliga värdet är något lägre.

¹⁷ EU:s vattendirektiv

¹⁸ Vid analys av god kemisk status tas inte kvicksilver eller polybromerade difenyletrar (PBDE) med i analysen. Detta då gränsvärdet överskrids i alla Sveriges ytvattenförekomster på grund av atmosfärisk deposition.

	- Indikator: Andel allmänna vattentäkter med uppdaterade skyddsbestämmelser (%), referenspunkt för 2020 är 28,5 procent.	
31.	Tingsryds kommun ska genomföra informationsinsatser till allmänheten och företag om hur och när vatten ska och kan sparas.	Kommunstyrelsen
Biologisk mångfald		
	Mål	Ansvarig
32.	Andelen skyddad natur ¹⁹ i geografiska Tingsryd ska öka genom att identifiera och skydda värdefulla områden. - Indikator: Andel skyddad natur, referenspunkt år 2020 är 2,9 procent.	Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnadsnämnden
33.	All kommunägd skogsmark ska vara miljöcertifierad (FSC). - Indikator: Andel miljöcertifierad kommunägd skogsmark (%), referenspunkt år 2020 är 100 procent.	Kommunstyrelsen
34.	Andelen ekologisk odling inom geografiska Tingsryd ska vara minst 15 procent 2027. - Indikator: Andel ekologisk odling, referenspunkt år 2020 är 13%.	Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnadsnämnden
35.	Tingsryds kommun ska aktivt arbeta för att minska förekomsten av invasiva arter samt informera och utbilda allmänheten.	Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnadsnämnden
36.	Lämna ytor i kommunen oklippta till förmån av pollinerare.	Kommunstyrelsen
37.	Senast år 2023 ska det finnas minst ett biparadis i kommunen.	Kommunstyrelsen
38.	Tingsryds kommun ska årligen ha minst ett löpande projekt inom lokala naturvårdssatsningar (LONA) eller lokala vattenvårdsprojekt (LOVA).	Kommunstyrelsen, Miljö- och byggnadsnämnden
39.	Obebyggda kommunägda tomter ska sås med blommor som gynnar pollinering. Projektet ska starta senast under 2023. - Indikator: Andel obebyggda kommunägda tomter som såtts med blommor, referenspunkt för år 2020 är 0 procent.	Kommunstyrelsen,
40.	Vid nedhuggning av träd i kommunägd tätortsnära skog ska det, om möjligt, lämnas kvar död ved på platsen.	Kommunstyrelsen
41.	Varje år ska det sättas upp minst 10 holkar (exempelvis fågelholkar, fladdermusholkar, mulmholkar) eller insektshotell på följande orter i kommunen: Fridafors, Konga, Linneryd, Ryd, Rävemåla, Tingsryd, Urshult och Väckelsång. - Indikator: Hur många holkar och insektshotell har satts upp i respektive ort (antal), referenspunkt för år 2020 saknas.	Kommunstyrelsen, Bildningsnämnden

¹⁹ Med skyddad natur avses område inom nationalpark, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområde.